

ĪSUMĀ

Eiropas Savienības valstu vides ministri vakar vienojās, ka ES līdz 2035. gadam tiks izbeigta jaunu automobiļu ar iekšdedzes dzinējiem tirdzniecība, lai samazinātu līdz nullei oglekļa dioksīda izmešu apjomu. Tas nozīmē, ka no 2035. gada ES tiks faktiski apturēta benzīna un dīzeļa automašīnu pārdošana un notiks pilnīga pāreja uz elektromobiļiem. Šī lēmuma mērķis ir palīdzēt sasniegt Eiropas klimata mērķus, īpaši oglekļa neitralitāti līdz 2050. gadam. Vides ministru vienošanās vēl jāapspriež ar Eiropas Parlamenta deputātiem, lai panāktu galīgo kompromisu.

Latvijā mazumtirdzniecības apgrozījums 2022. gada maijā, salīdzinot ar 2021. gada maiju, pieauga par 4,2%, liecina Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie kalendāri koriģētie dati salīdzināmajās cenās. Pārtikas preču mazumtirdzniecība pieauga par 2,9%. Nepārtikas preču mazumtirdzniecības apjoms, neieskaitot autodegvielas mazumtirdzniecību, palielinājās par 7,8%, autodegvielas – samazinājās par 2,6%. Salīdzinot ar 2021. gada maiju, būtiskākais apgrozījuma kāpums bija apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecībā. 2021. gada maijā bija spēkā būtiski ierobežojumi tirdzniecībai lielajos tirdzniecības centros.

Baltkrievija savus maksājumus par eiroobligācijām veiks Baltkrievijas rubļos, jo ārvalstu valūtā Rietumvalstu noteikto sankciju dēļ savas parādsaistības izpildīt nevar. Atbilstošu lēmumu pieņēmusi Baltkrievijas valdība un centrālā banka. Pašlaik apgrozībā ir pieci Baltkrievijas eiroobligāciju laidieni par kopējo summu trīs miljardi eiro. Iepriekšējo reizi Baltkrievija eiroobligācijas emitēja 2020. gada jūnijā.

ŠAJĀ DIENĀ

30. jūnijā

1859. Franču akrobāts Šarls Blondēns pa nostieptu virvi šķērsoja Niagāras ūdenskritumu.

1908. Sibīrijas austrumdaļu satricināja milzīgs sprādziens, ko izraisīja meteorīta nogāšanās Tunguskā. Pazemes grūdieni bija jūtami pat līdz Eiropas vidienei.

1934. Vācijas līderis Ādolfs Hitlers "Garo nažu naktī" iznīcināja savus politiskos pretiniekus.

1985. Dzimis amerikāņu peldētājs Maikls Felpss.

1997. Lielbritānijā iznāca Dž. K. Roulīngas pirmā grāmata par pusaugu burvi Hariju Poteru – "Harijs Poters un filozofu akmens".

SAGATAVOJIS INTS GRASIS

Turcija vairs neliks šķēršļus

Turcija atbalsta Zviedrijas un Somijas pievienošanos NATO, neilgi pirms NATO samita paziņoja Somijas prezidents Sauli Nīniste. Zviedrija, Somija un Turcija Madridē parakstīja trīspusēju vienošanos, kas "apstiprina, ka Turcija Madrides samitā šonedēļ atbalstīs ielūgumu Somijai un Zviedrijai kļūt par NATO locekļiem", teikts Somijas prezidenta paziņojumā.

Turcijas puse paziņojusi, ka šī valsts sarunās ar Zviedriju un Somiju "dabūjusi visu, ko tā vēlējas". "Turcija ir guvusi ievē-

rojamus panākumus cīņā pret teroristu organizācijām," teikts Turcijas prezidenta biroja paziņojumā. Zviedrija un Somija piekritušas "pilnībā sadarboties ar Turciju tās cīņā pret Kurdistānas strādnieku partiju PKK" un citiem kurdu kaujinieku grupējumiem, teikts paziņojumā.

Tās arī piekritušas atcelt embargo ieroču piegādēm Turcijai, kas tika noteikts 2019. gadā, kad Turcija sāka bruņotu operāciju pret Sīrijas kurdiešiem. Abas valstis arī aizliedz "finansējuma vākšanu un vervēšanu" kurdu grupējumiem un "novērsīs tero-

ristu propagandu pret Turciju", teikts Turcijas prezidenta biroja paziņojumā.

Somija un Zviedrija ilgstoši atturējās no iesaistīšanās aliansē, taču Krievijas iebrukums Ukrainā radikāli mainījis drošības situāciju Eiropā, tāpēc abas valstis politiķu un sabiedrības vidū ļoti strauji pieaudzis atbalsts dalībai NATO. Alianses dalībvalstis pozitīvi vērtē Somijas un Zviedrijas uzņemšanu, vienīgi Turcija bija paudusi pretestību, apsūdzot abas valstis par patvēruma sniegšanu kaujiniekiem no kurdu bruņo-

tajiem grupējumiem, kas cīnās pret Turcijas valdību.

ASV prezidents Džo Baidens alianses samitā Madridē vakar paziņoja, ka ASV pastiprinās NATO spēkus Eiropā gan uz zemes, gan jūrā, gan gaisā, un paredzēts palielināt amerikāņu karavīru skaitu arī Baltijas valstīs. Runājot par Somijas un Zviedrijas gaidāmo uzņemšanu NATO, Baidens norādīja, ka Putina stratēģija, iebrūkot Ukrainā, ir atspēlējusies. "Tieši to viņš nevēlējas, bet tieši tas ir jādara, lai garantētu drošību Eiropai," sacīja Baidens.▶

Severodoneckā beidzas pārtika

Krievijas karaspēka okupētajā Ukrainas pilsētā Severodoneckā vēl ir palikuši vairāk nekā 7000 civiliedzīvotāju, bet pilsētā beidzas pārtika, paziņojis pilsētas mērs Oleksandrs Strjuks. "Aizbraukt no Severodoneckas var tikai pagaidām okupēto teritoriju virzienā – okupants nedod citas iespējas," sacīja mērs.

ASV domnīcas "Kara studiju institūts" analītiķi norādījuši, ka Ukrainas spēku īstenotā Severodoneckas aizsardzība Krievijas armijai izmaksājusi dārgi, neskatoties uz Maskavas jauno taktiku, kuras mērķis bija ierobežot Krievijas zaudējumus. Tiek minēts, ka Severodonecku ieņēmušo Krievijas karaspēka daļu atrašanās vieta un skaits joprojām nav skaidrs.

Analītiķi lēš, ka tālāk uz-

brukums var nobremzēties, jo iznīcināti visi trīs tilti pār Siverskijdonecas upi, bet Krievijas spēkiem, kas Severodoneckā veica nepārtrauktas ofensīvas operācijas, būs nepieciešams zināms laiks, lai atgūtu kaujas spējas pirms dalības uzbrukumā Lisičanskai. Krievijas triecieni dažādās vietās Ukrainā tikmēr turpinās.

Bet Luhanskas apgabala militārās administrācijas vadītājs Serhijs Haidajs vēsta, ka situācija Lisičanskas pilsētā atgādina vairāk nekā pirms mēneša Severodoneckā notikušo, kad Krievijas spēki sāka pastiprinātu uzbrukumu pilsētai, nemitīgi to apšaudot un iznīcinot māju pēc mājas. Krievijas karaspēks turpina ofensīvu un cenšas ielenkt Lisičansku.▶

Palīdzība Ukrainai nebūs bez nosacījumiem

Kad Ukrainas karš būs noslēdzies, visdrīzāk notiks liela donoru konference, kuras dalībnieces paudīs sava veida apņemšanos ieguldīt līdzekļus Ukrainas atjaunošanā, tomēr jāņem vērā, ka tas nenotiks, neizvirzot zināmus priekšnoteikumus, uzskata Austrumu partnerības eksperts Oskars Kastēns. Viņš uzsvēra, ka patlaban Ukraina jau būtībā dzīvo uz parāda un katru mēnesi kopā ar procentiem maksā vēl arī par šo aizdevumu apkalpošanu.

Viņš pieļāva, ka **pēc kara donori apņemsies palīdzēt konkrētām Ukrainas tautsaimniecības jomām ar konkrētām naudas summām, bet būs arī nosacījumu pakete.** "Respektīvi, esam gatavi jums

palīdzēt izveidot modernu valsts pārvaldi, bet jums ir jāizdara konkrēti mājasdarbi, piemēram, jāpanāk neatkarīga tiesu vara, caurskatāmi iepirkumi, kontrole pār drošības dienestiem un arī pār armiju, kas pēc kara būs ļoti nostiprinājusies," viņš sacīja.

Jautāts par ES un tostarp arī Latvijas pausto palīdzību Ukrainai, bijušais politiķis slavēja Latvijas līdz šim paveikto un norādīja, ka ES, kā jau ekonomiska savienība, nevar tik lielu militāro palīdzību kā atsevišķas NATO dalībvalstis. "Ekonomiskās skrūves tiek piegrieztas lēni un pakāpeniski, bet tā, lai Krievija ar katru mēnesi aizvien vairāk justu šo sankciju ietekmi," sacīja Kastēns.▶

Nedaudz labāk

Šogad visu centralizēto eksāmenu rezultāti kopumā ir nedaudz augstāki nekā pagājušajā gadā, turklāt **kārtējo gadu aug rezultāts arī tradicionāli sliktāk nokārtotajā eksāmenā – matemātikā,** liecina Valsts izglītības satura centra apkopotā informācija. 2020. gadā matemātikas eksāmena vidējais rezultāts bija 35%, 2021. gadā – 36%, savukārt šogad rezultāts ir palielinājies līdz 37%.

Obligātajā eksāmenā latviešu valodā šodien skolēni vidēji uzrādījuši 52,2% augstu rezultātu, kas ir par nepilnu procentpunktu augstāks nekā pērn. Angļu valodas eksāmenu, ko no svešvalodu eksāmeniem tradicionāli kārtu lielākais skolēnu skaits, šogad izdevies nokārtot ar vidējo rezultātu 69,1%.

Tomēr VISC atgādina, ka jāņem vērā, ka Covid-19 pandēmijas dēļ tika daļēji pielāgots eksāmenu saturs un tika precizēti vērtēšanas kritēriji.▶

FOTOFAKTS

Nepālā rīsu novākšanas sezonas sākumu atzīmē ar īpašiem svētkiem, kuros liela nozīme ir dubļiem. Bez vārtīšanās un rotaļām peļķēs tiek gatavoti arī īpaši rīsu ēdieni ar dubļainu ūdeni, jo dubļi simbolizē ražīgu gadu.

FOTO – AFP/LETA